

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, iránycikkék, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Az erdélyi főhadi parancsnokságtól.

Fogarasvidék alább megnevezendő lelkes hölgyei, vitéz hadseregünk szükségeinek fedezéséhez következő adományokkal járultak: Szathmári Anna Benkő Lázárné, ajándékozott nyolcz pár fehérneműt. Benedek Nina adott 2 font; Bethleni Amália 1 és 1/2 font; Bisztrai Tóni 1 font tépést; és Simon Czeczilia 1 s 1/2 font tépést és 6 darab ruhát.

Mely ajándékokért a' hon nevében ezennel hálás köszönet nyilvánítatik.

Czecz,
tábornok.

Nem hivatalos rész.

Valami a' multakból, jelenre.

Az osztrák dynastia néperkölcstelenítő magvai az erdélyi földben, tagadni nem lehet, bokros sarjakat hajtottak; tagadni nem lehet, hogy a' nép osztályait különböző menyinyiségű adagok saturálják; tagadni nem lehet, hogy a' közép osztály, mely kevésbé mutatkozik termékenynek, szinte kiköketék a' nemzettestből. Az innen keletkezett túsák között Erdély hanyathomlok sülyede a' népgyikoló császárság lábaihoz; politikai látköre bésététült, 's csak itt-ott csillámlott még egy-egy lámpa világa a' haldokló haza fölött, 's e' nagy temetőben csak kevesek könnycseppjei áztattak remény-növényeket.

A' székely földön is találtak táplálékra az osztrák faj kárhozatos ármánykodási; csak Háromszék rántá ki őseink e' vitéz népét a' gyalázat közös örvényéből. Ő forrongott, működött, 's több ízben korbácsolta meg a' pokol bérenczeit, 's tette ki a' szégyen-kövére; míg végre ő sem bírván a' csak reá nehezült tehert, fölcsapott a' békére, jobb jövők reményében!

'S így Erdélyben keresztül szövődék a' habsburg ház mérges hálózata; hogy szívják ki kesztes-pókjai utóso csepp véréit is a' rab népnek.

De élt Magyarhon, 's őrangyala Kossuth, honnan, mint a' nemzet szívéből, a' vérbe szakadat-

lan lökődtek az éltető cseppek, miglen áthatva a' néptest a' szent szellemtől, fölkelt mint zugó fergeg legázni a' rablánczokat, teremtett új vezérei alatt.

Mult év novembere 23-án Pesten így szólott az elnök: „kegyetek nyolcz nap alatt honokban lesznek; anynyi erőt küldünk, menynyi szükségés. Naponta zászlóaljkat teremtünk. Igaz ügyünk fölött Isten örökődik. Magyarhon ügye népe kezében van, 's csak úgy veszendő, ha az önmagát nem szereti, ha maga lesz szabadságának árulója.“

Ezeket azon székely küldöttségnek mondá a' bálványozott elnök, kiket a' testvéreiktől a' székely tábortól, Gerebenesen, derék Tolnay őrnagysága alatt magát elszakított 's a' közügy 's honnak szentelt kis székely zászlóalj küldött fel az elnökhöz, Erdély valódi állását előtte föltárni, a' Kolozsvárróli rendetlen visszavonulás szégyen napja után B. Hunyadról.

A' küldöttség kormánybistost kért: Madarászt. Az elnök egy kérdésével megtagadá. Nyárit, Csányt kérte. Ezeket nélkülözhetleneknek állitá. Bőjthét nem adá. Kit ajánla Pálfi volt. A' küldöttség kijelenté kétkedését, e' nehéz hivatás általa leendő elfogadása felől; 's nem mellőzé nyiltan kijelenteni: „mikép a' jelen körülmények nem nagy szavak, de nagyszerű tettek emberét igénylik.“

Ugyan ez nap estve kilencz órakor Pálfi már a' honvédelmi bizottmányban kormánybistossá ki-neveztetett; ki több segély föltételek, pontok kikötései után is el nem jöve. A' joslát teljesült.

A' küldöttség fővezért kért: Perczelt, Bemet; de Csuha már ki volt nevezve, 's az ideiglenes vezér Czecz hazafiságáról az elnök szava elég kezességet nyujta; 's a' már ismert Czecz iránti bizalomról megnyugtanni az elnököt a' küldöttség sem késett egy perczig is.

A' küldöttség fölszerelt honvéd zászlóaljkat kért; az elnök rögtön kijelölé a' menendőket. 'S így az elnök az akkor tizedik megtámadás ellen is tenger gondok közt, rendelkezett 's elintézte Erdély jövőjét. Miket akkor jósolt, ma tények.

Nyolcz nap mulva Sz. Somlyón Bem alatt az erd. felsőtábor rendeztetett, az élet-halálra kész, a lelkesült; más nyolcz nap multával már a kormánybiztos is megkezdé politikai működését Kolozsvárrt.

Bem, mint a' szabadság kiolthatlan égő szövénke vonult át Erdély gyászos völgyein, 's nyomán élet és elevenség virula. Maga előtt irgalom nélkül metszette a' mérges töviseket, utána a' kegyelem oltalma lebegett a' védetlen, a' hervatag jövések fölött.

Zenekara, az álgyu-telep, megtisztította a' sűrű lég fojtó ködét; fiai, a' sereg, hiven ritkítették a' császári sereg vérszipóit.

Bem győzelme kétes egy perczig sem lehetett. Ő két tábornok vezényelt: egyik serge volt, mely ha nem győz, ön magát vala eltemetendő, 's egy hazát; másik ő maga volt. Nélküle amaz erőtlenebb. A' tábornok egy egy vesztését is hasznunkért intézé; mert a' vizaknai ütközetet követett bűvös nyolcz nap csatázásaink igaz terhes, de legfényesb 's tanulságokkal teljes napjait képezik. Csak ily napok teremhetnek vezéreket, edzhetnek katonákat.

Bem vezér és ember egyiránt nagy; mily kérlelhetlen ott, oly emberi, oly szives itt. Alatta dicső serge tul szárnyalá szép nevét; mert nemcsak védé e' hont, hanem újból szerzé azt. E' név, e' sereg előtt szivesen hajol meg, ki szereti e' hazát 's az igaz érdem jutalom fűzéré, fényesebben tündöklök a' hála érzet szerény könyecseppje; mint a' czifrán függő ércz-jelek néha ajándokfény köre.

'S habár az érdem érzete szerény 's kielégtető jutalma csak az öntudat, 's követelések csak parányitják méltóságát; ti, kik bíraskodtok a' sergek fölött, kik osztjátok a' koszorukat, ne feledjétek, hogy a' sergeknek is esze 's szive van, tartsátok résen az osztó-igazság mérő serpenyőjét, ne hogy egy újabb nepotismusnak, a' sárgafekete idők részére hajló rendszerének bűn-fertőjéből egy csepp is beléhuljon, vagy hogy újabb bűnöket mesélhessenek a' szegény haldokló aristocratiából.

Avagy nem veszitek-é észre, hogy a' rég alakult zászlóaljokban vannak tisztséget rég kiérdemelt derék egyének, kiknek a' legkétesb időkbeli áldozat-készség, tűz próbák 's vér azzal jutalmaztaték, hogy az ép általuk biztosítottabb jelen szülte néha érdemnélküli tisztaknek is tiszteletgetti még őket a' béketűrés-istene?

Te pedig dic-ő honvéd sereg aczélozd ereidet nagyszerű jövökre. A' népek drámájának csak előjátéka pergett le; hívjátok föl a' nemzet minden fiait, kik szablyát bírnak kezökben, az ismét melegengetni kezdett puha párnákról, adják a' zöldsasztal körét öregeknek át; mert bizony mondom,

kicsusznak a' párnák alóluk 's a' gyávaság vétke vadabbul büntettetik.

87. z. 4. sz.
százados.

N. Almás. Május 16-kára megérkezék nehezen hozzánk is a' megyei rendelet, mely az ország függetlenségi nyilatkozata örvendetes napját megünnepelni 's a' nyilatkozványt kihirdetni parancsolja. Soha nagyobb készséggel kötelességem nem teljesítém, mint ez alkalommal. Megünnepiök hát valahára a' rég ohajtott szent napot, még pedig úgy, hogy emlékére a' ref. ekklesia a' legközelebb eső b. hunyadi térparancsnoksághoz 20 p.forintot, 44 inget, 15 lábravalót, 3 lepedőt, 5 kendőt, 1 abroszt, 3 párnahajat, 1 surczot, 3 fáslirongyot, özszesen 75 ruhadarabot tett le, hogy a' hol a' korodai szükség e' csekély áldozatot leginkább igényli, oda fordittassék. De ám nem így tőnek a' helység oláhai; mert templomban az ifjabb pap az ország függetlenségi nyilatkozatát az evangelium hirdetéséhez hasonlítván, az öreg pap, ki egyszersmind az ifjunak apja, ezért a' fiát ott helyt özszeszidta, 's a' templomban botrány támadt, mire az ifju eltávozott és a' hirdetés szerepét az öreg vevén át, a' még helyt maradtaknak mondott a' mit mondott, elég, hogy nem értették 's kijövet sokan ily szókra fokadtak: „na lehet már kedvök a' magyaroknak, mert Kossuth lett a' királyok.“ Ily magyarázat aztán, hogy teremhetne a' hazának üdvös gyümölcsöket!? Nem is terem biz az, csak tuskét és bogáncsot, mire csak ez is elég példa, hogy a' helység oláh ajku értelmesbjei közül öknélkül szöliték fel nehányat, miszerint nemzeti bűneiket némileg lemosandók, áldozzanak a' nap emlékére valamit a' hazáért vérzők enyhítésére; mert felszölitásom csak pusztában hangzott el. De mit is várhatni az olyanoktól, kik a' közeli havas eddigi meg nem fenyíthetésében elbizván magokat, még most is várják Urbán visszajöttét. Azon Urbánét, kinek katonái ép úgy rabolták és pusztították őket, mint a' magyarokat, ki midön innen megszaladt őket fuvarozással egész Beszterczéig elhurcolta, ki a' magyarok jövele hírére megremült bűnös oláhokat, midön ezek töle oltalmukra segítség hagyást és fegyvert kunyoráltak, gyávaságukért pökdöste és csufaságból fegyver helyett mindeniket zsebéből kivett tollkésével kinalta meg. Vidékünkben a' károk özszeírása, és kik általi tétele is megtörtént egynehány helyt valahára. De nem képzelheti ön az istentelenséget, mit sokan elkövettek. Mintha az erdélyi kerület most is a' régi kisebb nagyobb huzavonó aristocraták bűnfészke volna, némelyek kivált ha tudták, melyik helységbeliek okozták a' kárt, anynyi elrablott portékákat követelték, hogy talán ha a' hetvene-

dik nagy anyjok által rég elhasználtakat is oda számítanak, sem rugna anynyira. Senkinek házában nem kutattam és nem tudhatom kinek mi je volt, de mégis ujjal tudnék egy néhányat mutatni, kiknek fekvőjökkel sem ment volna soha anynyira vagyonyok, mint a' menyinyben megegyeztek a' kártevőkkel. Uraim! ez igazságtalanság és véték, sőt a' Csány rendelete sem engedi meg, hogy a' félrevezetett nép a' nem létezett vagyonért is kiszivattyuztassék. Kolozsmegyének e' része az ujonczozásra is tett már anynyit, hogy az öszszeírást végrehajtotta, hogy a' kiállítás mikor történik, isten tudja; mert felénk rák lábön megyen most is minden országos, vagy megyei dolog. Nem tudom a' felsőbb, vagy alsóbb tisztviselők erélytelensége-é az oka; elég, hogy nálók a' csak futni tudó Urbán is erélyesebben működött, mert ő a' mult karácsony szombatján e' vidék ifjusága virágát öszszeírátván egész a' 30 évesekig mind magával vitte volna, ha ő futni nem lett volna kénytelen, 's a' magyar ifiak meg nem érezték volna a' magyar tábor B. Hunyadra való beérkezését. Így ezek vonakodtak, az elindult oláh ifjak pedig tarisnyájokkal együtt visszatértek. Hiában na, későre tudunk mi még oda érní, hogy a' királyhagón tuli erélyesekkel megmegmérközzünk.

H e r c z e g.

Vidéki közlemények.

Erdővidékről. Adjon isten minden jót Honvéd uram! Ha kegyelmed a' hont védi, védje Erdővidékét is, hiszen az is a' houban van, a' ki pedig ezt védi, jutalomra számíthat. Én a' néhai Ellenörben feljajdultam volt a' mult nyáron, fónák harminczadi kezeléseek czime alatt, az oláhországi só béhozatala által kiszivárgó sok ezüst pénzért, 's még azt is jövendölém, hogy ezen pénzt az orosz még ellenünk fordítja. 'S nó, tátos nem vagyok, mégis eltaláltam. Feljajdulásom nem vált egészen pusztaban elhangzó kiáltássá; megütközvé a' magyar kormány férfias mellén viszhangra talált, 's a' só ára két pengőre szállított mázsája; raktárak határozottak a' székelyföldre, még pedig: Csikban Gy.-Szentmiklósrá és Szeredába, Háromszéken K.-Vásárhelyre és S.-Szentgyörgyre, Erdővidéken Barótra. És a' fuvar is fizettetik a' szállítandó sóért. Hálás köszönet teljhatalmu kormánybiztos Csány László urnak, ki a' székely nemzet boldogságaért bármit megtenni kész vala, 's kinek szerencsés valék az irt cikket, mint a' nemzet ohajtását átadni. De nem tehetem, hogy újból fel ne jajduljak, 's kegyelmedet Honvéd uram védésünkre fel ne szólítsam. *) Tudja meg kegyelmed: a' baróti raktárt

*) A' mi segélyünk mindöszsze is anynyi, ha kegyelmednek igazságos panaszát méltányolván; ilyenén módon kikürtöljük.

S z e r k.

kihagyták és így egész Erdővidék ki van feledve. Tűnődve tudakoltam, mi lehet az oka? Némelyek mondák: nem találkoztak fuvarosok, holott ebben teljességgel nincs hiány. Azután találkozáván egy tekintélyes egyénnel, — mert annak kell lenni, hiszen most lépett magas hivatalba — kérdém, mi lenne az oka, hogy Barótra nem tettek sóraktárt? Mire köztünk ily párbeszéd keletkezett: Hiv.: az álladalom anynyit nem költhet, hogy S.-Szentgyörgyre, Barótra is sőt vitethessen; hanem Szentgyörgy nincs meszsze, onnan hozzanak az erdővidékiek. Én: Igen uram, de tudomásom szerint Szentgyörgyig fizet mázsájától a' kormány 30 p. krt.; Barótig csak 24-et, és így még nyerne 6 p. krt. Hiv.: Ugyvan, de a' raktárosnak Szentgyörgyön is Baróton is fizetni igen sok. Én: Uram, a' raktáros procentet kap, 's az erdővidéki kelendőség, akár Szentgyörgyön akár Baróton adassék ki a' só, mindenütt egyforma a' procent. Hiv. Igen, de ha Háromszéket és Csikot ellátjuk sóval, legalább a' csempészet megszűnik. Én: Uram, úgy látszik az új hivatalnokok közül is sokan vannak kurtalátásuak. Ha nem hoznak sőt Háromszék- és Csikból, hoznak Tohánból, a' mi még közelebb esik, csak a' csempészet fordul meg, 's a' mi pénzt eddig a' székely kapott, kapni fogja az oláh. Ezzel elválánk, 's mi már keserves szemmel nézzük, hogy vidékünkben keresztül viszik a' sőt hét óra járásnyira, 's kénytelenek vagyunk utána menni. Egyszersmind felszólítom önt Gyujtó uram a' Honvéd mellé, mint a' kiben a' kormány feltalálta a' mit keresett, mint igaz székely atyafi orvosoljon sebünkön, anynyival is inkább, mert itt nem csak a' sóraktár terve hirdettetett ki, hanem a' vidék biztosított, hogy a' baróti raktárból rövid időn sőt kapand. A' rövid idő már eltelt, sőt nincsen, a' nép szenved és ingerült.

R a b l ó N á n d o r.

Cs i k s z é k b ő l, majus 3. Tudatni sietek a' közönséggel, hogy élünk mi is, még pedig egy újabb és dicsőbb életet, nemzeti feltámadásunknak reggelén. A' zsarnokság, ármány és árulás nem fertőzteti már szabad téreit e' széknek, nem vesztegeti meg a' léget, melyben vidámabbul röpkedik a' madár is, nem zsibbasztja többé a' nép erejét 's akaratát, és midőn ennek ezrei megifjadtot erővel küzdenek a' szabadság szent harczában, az itthon levők sem mulasztják el megtenni mindazt, mit tőlük várhat a' hon.

A' képviselőháznak apr. 14-kéni határozata hírére öröm sugárzott mindenenk arczain 's Hunnia függetlensége nagyszerű napjának felderülése több helységekben, mint pl. Csikszeredában, Gyergyószentmiklóson, Ditróban, Tölgyesben 'sat. nagyszámu nép 's katonaság által hatalmas ágyudörgések és szónoklatok között ünnepeltetett meg.

És mig e' sorok világot látandnak, Magyar-

hon fővárosának is a' nemzet birtokába lett visszajövetelét e' szék népei megünneplendik.

Puskás Ferencz.

— — —

Igazító nyilatkozat. Szerkesztő ur! Alolirt, ön lapja 123-ik számában azt olvasván: hogy Domahidy Pál képviselő, az enyedi nyomorultak számára 10 pfrtot adott légyen; szerénység szülte kötelességemnek tartom ezennel nyilvánítani, 's az érintett lapban közöltetését kérni, hogy nevémen sem képviselő, sem tudtomra más a' hazában nem létezik, 's hogy mennél erősebben szivemen fekszik a' szerencsétlen enyediek sorsa, annál inkább nem volt eddig abban módomban, hogy számukra is egy érzelmeknek megfelelő adakozást tegyek. A' tévedésből nevémenre közölt adakozás dicsősége pedig, mint tudom, Horváth Ferencz képviselőt illeti, ki velem Enyeden, mint kormány bizottmányi tagtársam, munkálkodott. Kolozsvárt, majus 22-én 1849. Domahidy Pál.

Vegyes hírek.

— A' pesti Marcius szerint Budavár ostromlásában, mely e' hó 18-án is erélyesen folyt, a' mieink már annyira közeledtek a' várhoz, hogy egy ház harmadik emeletéből puskatüzzel is nyugtalanítják a' várbelieket. A' várbeliek pedig Pestet úgy szólván nem is lövik.

— Ugyanazon lap írja, hogy azon fogoly, ki a' mult évben hős Bemünket oroszva meggyilkolni kísérté, Pest város börtönéből elszökött. A' Marcius nem félti ugyan Bemet, ki fölött isten és lelkesült hadserge öröködi, mindazáltal nem lehet elég vigyázatra figyelmeztetnünk a' derék altábornagy környezetét, egy oly megátalkodott gonosztevő bérencz netalán ismétlendő pokoli kísérletei ellenében.

— A' Pesti Hirlapban olvassuk, mikép legújabb biztos hírek szerint Krakóba még nem érkeztek oroszok, sőt orosz Lengyelhonba vonultak vissza. A' visszavonulás okául egy fenyegető angol nyilatkozatot mondanak, melyben e' hatalmasság erélyesen tiltakozik az oroszoknak magyar ügyekbe avatkozása ellen.

— Az Öst. Correspond. egy reánk vonatkozó cikkében ezeket mondja: „A' magyarok sokkal erősebbek, mint hittük. Van roppant mennyiségű ágyujok és folyvást állítanak katonákat. Az oroszok közeledtének híre csak fölkeserítette őket.”

— Majus 12-ről írják a' bécsi lapok, hogy az osztrák és morva vaspályákon nem fognak orosz segéd sereg szállítását, még pedig azért, mert Görgei Galliczián és Posenen keresztül Silesiába akar törni.

— Bécsben az osztrák bankjegyek, mindazon marschok daczára, melyeket az oroszok schwarzgelb lapokban tesznek, csak 20 száztóli levonásával váltatnak föl ezüstre. Hízegő bizalom!

— Párisban majus 1-én ismét csoportozások voltak a' boulevardokon. 400 egyén befogatott.

— A' „Republique“ írja, hogy Rajna-departamentban a' hatóság 500 francia ifjattartóztatott le, kik a' római köztársaság segítségére akartak menni. Gonosz egy köztársasági elnököt kapott az a' szép ország.

— — —

Legújabb.

BUDAVÁR A' MIÉNK!

E' pillanatban érkezék a' hivatalos futár hozván kormányzó elnökünk aláírása alatt kelt hivatalos placatot Budavár bevételeéről.

Majus 21-re viradó éjjel 1 órakor kezdődött a' megrohanás a' bécsi kapu felől.

Záporokint omlott az ágyu- és puska golyó vitéz honvédeinkre. Az osztrák katona, ki fegyverrel nem dolgozott, köveket hengergetett le a' vár fokáról.

Veszteségünk mind e' mellett aránylag kevés.

Az ostrom oroszlanyi elszántsággal folyt.

Lajtorjakkal mászták meg vitézeink a' falakat.

Hajnalban a' vár ormain nemzeti háromszinünk 's az osztrákok 24 fontosán fejez zászló lobogott.

A' várba nyomulás után folyt az utczai barcz iszonyu vérengzéssel.

Fél 7 órakor megszűnt a' tüzelés. **Budavár be volt véve.**

A' futár e' hiv. tudósításhoz azt adja, hogy az osztrák várórségből 3000 elevenen, köztök Henzsi is fogva van. A' többi lekonzoltatott.

Éljen a' vitéz magyar hadsereg!

Éljenek hős vezéreink!

— — —

(1) Nemes Marosszékből Koronkába, a' gr. Tol-dalagi Ferencz ur udvarába kotsiskodó szabaltsme-gyei születésű Kis József kitsiny természetű himlő helyes, kicsiny szemű, viselete kerek kalap, bő gatyka, guba, folyó évi martius 31-én elszökött, 's el vitt egy 10 éves kö-zép természetű pejkanecát, melynek orrán fel felé hosszú fehérség, két lábán nagyobb, kettőn kisebb mértékben fehérség van körmei körül, háta fejez tarka, hátulsó körmei balok. Elvitt egy tanító pricset 's egy kantárt ki az irt kocsiszt vagy kanecát megtalálja, vagy hol léte- ket tudná, töstént feltartoztatni, 's a' Marosszék tisztségé- hez kísértetni, — vagy levele által M. Vásárhelyen át Koronkába udvarbíró Ujvárosi Lajos urnak hírré tenni tisztelettel kéretik. (4)